

Верховний
Суд

Енергоспори у практиці Верховного Суду (небаланси)

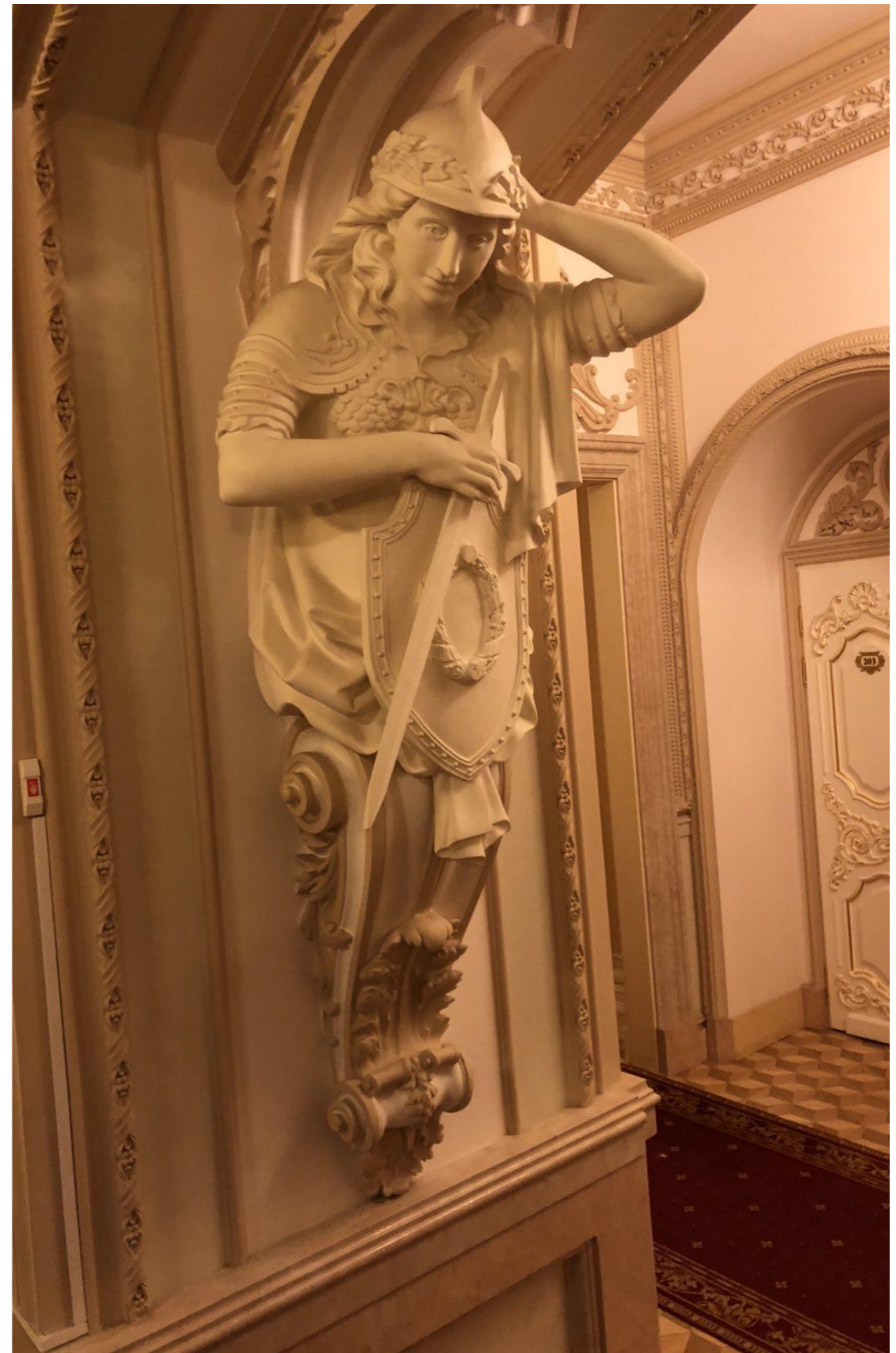
Олена Кібенко,
суддя Верховного Суду

30 листопада 2022 року

VII Business & Legal Energy Forum

Енергоспори

- стягнення заборгованості за послуги балансування
- зелена енергетика (стягнення виробниками електроенергії заборгованості за “зеленим” тарифом з ДП “Гарантований покупець”)
- спори, що впливають із порушення правил користування електричною енергією;
- спори за розрахунками між суб'єктами ринку електричної енергії з використанням спеціального алгоритму.

Балансування

Постанова ОП КГС від 18.02.2022

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/104001511>

Окрема думка суддів О.Кібенко та В. Уркевича:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/103984469>

Балансування: чи є укладеним договір, якщо не підписані додатки 1,2,3?

- 9.14. З огляду на наведене, Верховний Суд вважає за необхідне зазначити, що відсутність відповідних додатків, які самі сторони в Договорі визнали його невід'ємною частиною, тобто такими, що за змістом є обов'язковими, а отже й істотними в контексті предмету договору, за звичайних обставин мала б свідчити про неукладеність Договору. До того ж обов'язковість названих додатків до договору транспортування, виходячи з наведених приписів законодавства, передбачена й безпосередньо законом.
- 9.15. Водночас не можна вважати неукладеним договір після його повного чи часткового виконання сторонами. Якщо дії сторін свідчать про те, що договір фактично був укладений, суд має розглянути по суті питання щодо відповідності цього договору вимогам закону (пункт 49 постанови Великої Палати Верховного Суду від 05.06.2018 у справі №338/180/17).
- **Фактичне виконання усіма сторонами спірного договору виключає кваліфікацію цього договору як неукладеного.** Зазначена обставина також виключає можливість застосування до спірних правовідносин частини восьмої статті 181 ГК України, за змістом якої визнання договору неукладеним (таким, що не відбувся) може мати місце на стадії укладання господарського договору, якщо сторони не досягли згоди з усіх істотних його умов.

Балансування

9.22...відповідно до вимог чинного законодавства АТ "Рівнегаз" як оператор газорозподільної системи **мав би або закупити природний газ для покриття об'ємів (обсягів) фактичних втрат та виробничо-технологічних витрат, або оплатити цей газ шляхом оплати послуг балансування АТ "Укртрансгаз";** у свою чергу, АТ "Укртрансгаз" для оплатного балансування має використовувати природний газ, який придбаний ним.

Договір транспортування природного газу: договір перевезення чи надання послуг?

Постанова ОП КГС від 15.07.2022

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/105278395>

8.7. Отже, Верховний Суд доходить висновку, що **договір транспортування природного газу є договором, який передбачає надання трьох видів послуг**, а його істотні умови визначені статтею 901 ЦК України та спеціальним законодавством - Законом «Про ринок природного газу», Кодексом ГТС, Типовим договором.

Договір транспортування природного газу: оплата позитивного небалансу

Постанова ВП ВС від 02.11.2022 у справі №910/11273/20

п.101 Використання законодавцем терміну “попередня вартість” вказує на подальше визначення оператором ГТС остаточної вартості та їх можливу відмінність між собою, тобто передбачає можливість зміни маржинальної ціни та приведення її у відповідність із “обгрунтованими і реальними витратами” оператора ГТС на закупівлю природного газу, необхідного для вчинення балансуєчих дій.

Договір транспортування природного газу: попередня та остаточна вартість

Постанова ВП ВС від 02.11.2022 у справі №910/11273/20

п.105 вартість добового небалансу, попередньо доведена оператором ГТС замовнику, підлягає уточненню.

Остаточно плата за добовий небаланс розраховується на підставі маржинальної ціни природного газу, яка визначається на підставі вартості природного газу, придбаного/проданого оператором ГТС для балансуючих дій, з урахуванням величини коригування.

Договір транспортування природного газу: зловживання оператором ГТС монополюним становищем

Постанова ВП ВС від 02.11.2022 у справі №910/11273/20

п.121 – ВП ВС відхилила аргумент про те, що коригування оператором ГТС маржинальних цін установлює йому превалюючу можливість як монополісту по відношенню до інших учасників ринку природного газу – замовників послуг транспортування змінювати ціну балансування газу, враховуючи власні фінансові інтереси, послалася на встановлені законом економічні стимули для балансування обсягів закачування і відбору природного газу самими замовниками.

“Зелений” тариф

Постанова ВС від 12.05.2021 у справі №910/11830/20, від 01.09.2021 у справі №910/13034/20 (невиконання НЕК “Укренерго” своїх обов’язків перед ДП “Гарантований покупець” не звільняють ДП від виконання обов’язків перед виробниками електроенергії за “зеленим тарифом”).

Постанова ВС від 07.09.2022 у справі №910/9911/21 (не було істотної зміни обставин)

Постанова від 26.05.2022 у справі №910/11610/20 (черговість зарахування)

Справа № 910/4160/20 за позовом Державного підприємства "Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» до Державного підприємства «Гарантований покупець» про стягнення 3 360 209 001,13 грн (відкрито касаційне провадження, призначено засідання на 01.12.2022).

Оплата електроенергії: позаштатний режим роботи лічильника

Постанова ОП КГС від 18.11.2022 у справі №914/993/21 – уточнена правова позиція, що міститься у постанові від 02.12.2020 у справі №906/962/18 (“обставини справності коректора значення не мають”)

—
Верховний
Суд

Дякую за увагу!